

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

ФАКУЛЬТЕТ КУЛЬТУРОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ

Кафедра цифрових комунікацій та інформаційних технологій



ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

Програма та навчально-методичні матеріали до курсу
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності
029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»
ОПП «Управління цифровою інформацією»

Харків, 2025

УДК 34:002.1:316.77](073)

I-74

Друкується за рішенням науково-методичної ради ХДАК
(протокол № 8 від 29.01.2025 р.)

Рецензенти:

М. Г. Шульга, доцент, канд. юрид. наук, професор кафедри адміністративного права та адміністративної діяльності Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

А. М. Шелестова, доцент, канд. наук із соц. комунікацій, доцент кафедри цифрових комунікацій та інформаційних технологій ХДАК

Укладачі:

Давидова І. О., професор, доктор наук із соціальних комунікацій, професор кафедри цифрових комунікацій та інформаційних технологій ХДАК

Мар'їна О. Ю., доцент, доктор наук із соціальних комунікацій, завідувач кафедри цифрових комунікацій та інформаційних технологій ХДАК

I-74 Інформаційне право : програма та навч.-метод. матеріали до курсу, освітньо-проф. програма "Управління цифровою інформацією", спец. 029 "Інформ., бібліот. та архів. справа", галузь знань 02 "Культура та мистецтво", перший (бакалавр.) рівень вищ. освіти / М-во культури та стратег. комунікацій України, Харків. держ. акад. культури, Ф-т культурології та соц. комунікацій, Каф. цифрових комунікацій та інформ. технологій ; [уклад.: Давидова І. О., Мар'їна О. Ю.]. Харків : ХДАК, 2025. 29 с.

Навчальний курс «Інформаційне право» призначений для підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня освіти зі спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа».

Зміст курсу спрямований на ознайомлення та вивчення галузі інформаційного права як правового фундаменту інформаційного суспільства та механізму регулювання суспільних відносин в інформаційній сфері.

УДК 34:002.1:316.77](073)

© Харківська державна академія культури, 2025 р.

© Давидова І. О., Мар'їна О. Ю., 2025 р.

1. Опис навчальної дисципліни

| Найменування показників | Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна / освітньо-наукова програма, освітній рівень | Характеристика навчальної дисципліни | |
|---|---|--|-----------------------|
| | | денна форма навчання | заочна форма навчання |
| Кількість кредитів – 3 | Галузь знань 02 «Культура та мистецтво | Освітній компонент професійної і практичної підготовки | |
| | Спеціальність 029 «Інформаційна бібліотечна та архівна справа» | | |
| Індивідуальне науково-дослідне завдання | Освітньо-професійна програма Управління цифровою інформацією | Рік підготовки: | |
| Загальна кількість годин - 120 | | 3-й | 3-й |
| | | Семестр | |
| | 6 -й | 6 -й | |
| Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 40 год. самостійної роботи здобувача – 80 год. | перший (бакалаврський) рівень вищої освіти | Лекції | |
| | | 24 год. | год. |
| | | Практичні / семінарські / | |
| | | 8/8 год. | год. |
| | | Самостійна робота | |
| | | 80 год. | год. |
| Індивідуальні завдання: | | | |
| год. | | | |
| Вид контролю: залік | | | |

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 40 год. аудиторних/80 год. самостійної роботи

Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Інформаційне право» є дисципліною зі спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» для освітньої програми першого (бакалаврського) рівня, яка викладається в V семестрі в обсязі 4 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).

Обсяг дисципліни в кредитах ЄКТС – 4, розподіл у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять : 24 – лекційні, 8 год. – семінарські, 8 год. – практичні, 80 год. самостійна робота.

Мета курсу – засвоєння теоретичних основ та практичних прийомів інформаційного права, як правового фундаменту інформаційного суспільства та механізму регулювання суспільних відносин в інформаційній сфері.

Загальні та фахові компетентності, які формує дисципліна (відповідно до освітньо-професійної програми):

| | |
|-------------------------|--|
| Загальні компетентності | <p>ЗК1). Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК2). Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК3). Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності.</p> <p>ЗК4). Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК7). Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК8). Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.</p> <p>ЗК10). Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності)</p> <p>ЗК11). Здатність реалізувати свої права та обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свободи людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК14). Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності</p> |
| Фахові компетентності | <p>ФК1). Здатність здійснювати відбір, аналіз, оцінку, систематизацію, моніторинг, організацію, зберігання, розповсюдження та надання в користування інформації та знань у будь-яких форматах.</p> <p>ФК3). Здатність використовувати сучасні прикладні комп'ютерні технології, програмне забезпечення, мережеві та мобільні технології для вирішення професійних завдань.</p> <p>ФК6). Здатність підтримувати ділову комунікацію з усіма суб'єктами інформаційного ринку, користувачами, партнерами, органами влади та управління, засобами масової інформації.</p> <p>ФК8). Здатність проектувати та створювати документно-інформаційні ресурси, продукти та послуги.</p> <p>ФК11). Здатність використовувати автоматизовані інформаційно-пошукові системи, організувати електронні бібліотеки та архіви.</p> <p>ФК14). Здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності, постійного підвищення рівня інформаційної культури.</p> <p>ФК17). Здатність дотримуватись стандартів медійної і цифрової грамотності та вимог інформаційної безпеки, реалізовувати можливості їх виконання у процесах управління цифровою інформацією.</p> |

Програмні результати навчання (відповідно до освітньо-професійної програми):

| | |
|-------------------------------|---|
| Програмні результати навчання | <p>ПРН5. Узагальнювати, аналізувати і синтезувати інформацію в діяльності, пов'язаній із її пошуком, накопиченням, зберіганням та використанням.</p> <p>ПРН6. Знати, розуміти та застосовувати в практичній діяльності законодавчі та галузеві нормативні документи.</p> <p>ПРН11. Здійснювати пошук інформації в різних джерелах для розв'язання професійних завдань.</p> <p>ПРН18. Навчатися з метою поглиблення набутих та здобуття нових фахових знань.</p> |
|-------------------------------|---|

Очікувані результати навчання з дисципліни:

- оцінювати можливості застосування норм інформаційного права для вдосконалення практик виробництва інформаційних продуктів і послуг;
- кваліфіковано використовувати нормативно-правову базу розбудови інформаційної сфери діяльності.
- фахово організувати роботу із вирішення правових питань створення, обробки, систематизації та використання інформації;
- застосовувати правові методи регулювання усіх видів інформаційної діяльності, формування та використання електронних інформаційних ресурсів та сервісів.

Засобами оцінювання результатів навчання є:

- залік;
- тестування (проміжне, підсумкове);
- доповіді та реферати;
- виступи на семінарських заняттях
- звіти про самостійну роботу.

2. Структура і зміст навчальної дисципліни / освітньої компоненти

Структура навчальної дисципліни / освітньої компоненти

| Назви змістових розділів і тем | Усього | Лекц. | Сем. | Практ. | Самост. р. |
|---|-----------|----------|----------|----------|------------|
| Розділ 1. Правові засади інформаційних відносин | | | | | |
| Тема 1. Інформаційне право як інструмент соціального управління | 10 | 2 | 2 | | 6 |
| Тема 2. Норми інформаційного права | 10 | 2 | | 2 | 6 |
| Разом за розділом 1 | 20 | 4 | 2 | 2 | 12 |
| Розділ 2. Основи інформаційного законодавства | | | | | |
| Тема 3. Міжнародне інформаційне законодавство | 8 | 2 | | | 6 |
| Тема 4. Система інформаційного законодавства України | 10 | 2 | | 2 | 6 |

| | | | | | |
|---|------------|-----------|----------|----------|-----------|
| Тема 5. Інформаційно-правові ресурси України | 14 | 2 | 2 | | 10 |
| Тема 6. Правова охорона інформаційних ресурсів | 10 | 2 | 2 | | 6 |
| Разом за розділом 2 | 42 | 8 | 4 | 2 | 28 |
| Розділ 3. Право інтелектуальної власності в ДІУ | | | | | |
| Тема 7. Документно-інформаційні установи в сучасній системі правових відносин | 14 | 2 | 2 | | 10 |
| Тема 8. Інтелектуальна власність в системі інформаційного права | 10 | 2 | | 2 | 6 |
| Тема 9. Комп'ютерне право в системі інформаційного права | 8 | 2 | | | 6 |
| Тема 10. Правові проблеми функціонування засобів масової інформації | 10 | 2 | | 2 | 6 |
| Тема 11. Захист інформації та інформаційна безпека | 8 | 2 | | | 6 |
| Тема 12. Правове забезпечення формування інформаційної культури | 8 | 2 | | | 6 |
| Разом за розділом 3 | 58 | 12 | 2 | 4 | 40 |
| Усього годин | 120 | 24 | 8 | 8 | 80 |

Зміст навчальної дисципліни / освітньої компоненти

РОЗДІЛ 1. Правові засади інформаційних відносин

Тема 1. Інформаційне право як інструмент соціального управління

Законодавче регулювання процесів інформатизації суспільства. Правові і структурні аспекти державної інформаційної політики. Інформаційне право - визначення поняття, основні етапи становлення, напрямки розвитку.

Основні положення інформаційного права. Суб'єкти інформаційного права: виробники інформації, власники, користувачі. Антикорупційна діяльність суб'єктів інформаційного права. Інформація як об'єкт інформаційного права: специфічні особливості і юридичні властивості, організаційні форми. Інформаційна річ.

Інформаційні відносини як основний предмет правового регулювання. Види інформаційних відносин. Принципи і методи інформаційного права.

Призначення курсу. Структура курсу. Завдання. Вимоги в процесі навчання . Контроль знань.

Семінарське заняття: Правові засади функціонування інформаційного суспільства.

Тема 2. Норми інформаційного права.

Загальна характеристика норм інформаційного права: визначення, специфічні особливості і ознаки. Види норм, що зумовлюють правовий режим інформаційних ресурсів. Основні компоненти норм інформаційного права: гіпотеза, диспозиція, санкція.

Практична робота: Аналіз правових норм України з питань інформаційної діяльності.

РОЗДІЛ 2. Основи інформаційного законодавства

Тема 3. Міжнародне інформаційне законодавство

Міжнародні аспекти інформаційного права. Вплив міжнародного права на формування інформаційного права України. Принципи міжнародного інформаційного права. Тенденції формування нового середовища правового регулювання.

Міжнародні правові документи в сфері інформаційної діяльності. Правова доктрина європейської континентальної правової системи. Інформаційна політика закордонних країн. Міжнародне співробітництво у сфері інформаційних відносин. Глобальні цілі сталого розвитку. Світові інформаційні ресурси в галузі права. Міжнародна система правової інформації (global Legal Information Network).

Тема 4. Система інформаційного законодавства України

Законодавче регулювання процесів цифровізації України. Норми інформаційного законодавства України як юридичні джерела інформаційного права. Інформаційно-правові норми Конституції України.

Галузі, розділи законодавства України, що цілком присвячені питанням інформаційного права: законодавство про інтелектуальну власність; засоби масової інформації; про формування інформаційних ресурсів, продуктів та послуг; про право на пошук, отримання, передачу і використання інформації; про інформаційну безпеку.

Окремі інформаційно-правові норми, що входять до складу інших галузей законодавства: статутні акти; акти Громадянського законодавства; акти, що регулюють відношення в різних галузях хазяйської діяльності; акти про відповідальність за правопорушення в інформаційній сфері.

Інститути інформаційного права: інтелектуальної власності в інформаційній сфері; авторського права на програми ЕОМ і БД; захисту масової інформації; інформаційної безпеки тощо.

Практична робота: Аналіз системи інформаційного законодавства України.

Тема 5. Інформаційно-правові ресурси України

Сучасні системи інформаційно-аналітичного забезпечення законотворчої та правозастосовної діяльності в Україні: характеристика і особливості функціонування. Підсистема спеціалізованих комплексів управління законотворчим процесом. Бази даних правової інформації Верховної Ради України ("Право", "Законодавство", "Картотека", "Закони та підзаконні акти України").

Правова основа відносин в галузі формування і використання бібліотечно-інформаційних ресурсів.

Семінарське заняття: Інформаційно-правові ресурси України: організація та сучасний стан.

Тема 6. Правова охорона інформаційних ресурсів

Інформаційні ресурси як об'єкт правового регулювання. Державні і недержавні інформаційні ресурси (Закон “Про інформацію”). Норми, що визначають правовий режим інформації і інформаційних ресурсів. Норми, що визначають порядок документування інформації. Правова основа відносин в галузі формування і використання бібліотечно-інформаційних ресурсів.

Бази даних. Ресурси Інтернет як об'єкти інформаційного права. Юридична сутність Інтернет. Правова Інтернет-політика провідних країн світу.

Семінарське заняття: Інформаційні ресурси як об'єкт інформаційного права.

РОЗДІЛ 3. Право інтелектуальної власності в ДІУ

Тема 7. Документно-інформаційні установи в сучасній системі правових відносин

Діяльність в сфері документних комунікацій як предмет правового регулювання. Джерела правової регламентації вітчизняної бібліотечно-інформаційної сфери.

Закони України: «Про культуру», «Про бібліотеки та бібліотечну справу», «Про інформацію».

Громадянсько-правова база функціонування бібліотеки. Бібліотека і хазяйські правовідносини. Внутрішня нормативна документація як правова база діяльності бібліотек.

Семінарське заняття: Законодавство в галузі бібліотечної справи.

Тема 8. Інтелектуальна власність в системі інформаційного права

Поняття інтелектуальної власності. Інформація як об'єкт інформаційного права. Види інтелектуальної власності. Об'єкти охорони інституту інтелектуальної власності. Система охорони інтелектуальної власності в Україні. Громадянсько-правовий інститут авторського права і суміжних прав (Закон України «Про авторське право і суміжні права»). Академічна добросовісність. Світові тенденції охорони авторських і суміжних прав. Всесвітня конвенція про авторське право.

Практичне заняття: Правовий захист об'єктів інтелектуальної власності.

Тема 9. Комп'ютерне право в системі інформаційного права

Основні етапи становлення комп'ютерного права. Об'єкти охорони в комп'ютерній програмі. Комп'ютерні програми як об'єкт авторського, патентного права, "ноу-хау". Права на використання комп'ютерних програм.

Тема 10. Правові проблеми функціонування засобів масової інформації

Ринок засобів масової інформації: правові проблеми регулювання. Специфіка інформаційних відносин. Правовий режим масової інформації. Правові відносини між мас-медіа і державою. Електронні засоби масової інформації і їх правове регулювання. Закон України «Про медіа».

Практичне заняття. Аналіз Законів України про засоби масової інформації.

Тема 11. Захист інформації та інформаційна безпека

Інформаційна безпека держави та громадян України. Елементи формування основ тектології інформаційної безпеки. Напрямки інформаційної безпеки. Інформаційні правопорушення, протидія загрозам безпеки інформації. Правовий захист персональної інформації. Інститут конфіденційного права як універсальний засіб правового захисту інформації обмеженого доступу.

Тема 12. Правове забезпечення формування інформаційної культури

Інформаційна культура як об'єкт інформаційного права. Сутність та зміст категорії «е-культура». Культура поведінки у сфері інформаційних відносин. Культура інформаційних потреб та проблеми їх реалізації. Інформаційно-правова культура як складова інформаційної культури. Роль права у формуванні інформаційної культури. Формування соціальних навичок (soft skills). Взаємовплив культури права і науково-технічного прогресу.

3. Теми семінарських занять

| №з/п | Назва теми | Кільк. годин |
|------|--|--------------|
| 1 | Правові засади функціонування інформаційного суспільства | 2 |
| 2 | Інформаційно-правові ресурси: організація та сучасний стан | 2 |
| 3 | Інформаційні ресурси як об'єкт інформаційного права | 2 |
| 4 | Законодавства в галузі бібліотечної справи | 2 |
| | Разом | 8 |

4. Теми практичних занять

| №з/п | Назва теми | Кільк.годин |
|------|---|-------------|
| 1 | Аналіз правових норм України з питань інформаційної діяльності | 2 |
| 2 | Аналіз Закону України «Про Національну програму інформатизації» від 01.12.2022 року | 2 |

| | | |
|---|--|---|
| 3 | Правовий захист об'єктів інтелектуальної власності | 2 |
| 4 | Аналіз Законів України про засоби масової інформації | 2 |
| | Разом | 8 |

5. Теми самостійної роботи

| №з/п | Назва теми | Кільк. годин |
|------|---|--------------|
| 1 | Інформаційне право як галузь права | 6 |
| 2 | Інформаційно-правові норми: загальна характеристика | 6 |
| 3 | Європейська інформаційна політика | 6 |
| 4 | Інститути інформаційного права в Україні | 6 |
| 5 | Правова інформація органів державної влади України | 10 |
| 6 | Інтернет-політика провідних країн світу | 6 |
| 7 | Європейська практика регулювання інформаційних відносин в ДІС | 10 |
| 8 | Право власності на інформаційні продукти і послуги. | 6 |
| 9 | Права інтелектуальної власності на комп'ютерну програму | 6 |
| 10 | Нормативно-правове регулювання діяльності ЗМІ | 6 |
| 11 | Основні положення теорії інформаційної безпеки | 6 |
| 12 | Правосвідомість громадян інформаційного суспільства | 6 |
| | Разом | 80 |

5. Методичні рекомендації до семінарських, практичних занять, самостійної роботи здобувачів

Тема 1. Інформаційне право як інструмент соціального управління

Семінарське заняття: Правові засади функціонування інформаційного суспільства

Вузлові питання:

1. Становлення інформаційного суспільства і формування нового середовища правового регулювання.
2. Інформаційне право як галузь права.
3. Права та обов'язки в інформаційному суспільстві.
4. Документи, що регулюють права та обов'язки людини в інформаційному суспільстві.

Література: 3, 5, 6, 9, 10, 11, 40, 42, 61, 62.

Самостійна робота: Інформаційне право як галузь права (6 годин)

Мета самостійної роботи: засвоїти матеріал з теми і підготуватися до семінарського заняття «Правові засади функціонування інформаційного суспільства».

У ході вивчення лекційного матеріалу та літератури з теми семінарського заняття здобувач повинен:

1. Структурувати систему галузей права.
 2. Ознайомитися з особливостями і юридичними властивостями інформації як об'єкту інформаційного права.
 3. Зрозуміти сутність основних підходів до визначення інформаційного права.
 4. Уявити сутність поняття «інформаційна річ».
 5. Визначити роль і місце інформаційного права як інструменту управління соціумом в інформаційному суспільстві.
- Література: 5, 6, 9, 10, 11, 40, 42, 50, 60.

Тема 2. Норми інформаційного права.

Практична робота: Аналіз правових норм України з питань інформаційної діяльності.

Мета практичної роботи: навчитись виокремлювати правила поведінки в нормативних та законодавчих документах України.

Хід виконання:

В ході ознайомлення з текстами Законів України, що регулюють сферу інформаційної діяльності:

1. Навести приклади норм інформаційного права: тих, що зобов'язують, забороняють, уповноважують.
2. Навести приклади визначених, бланкетних, відсилочних норм інформаційного права.
3. Навести приклад норми інформаційного права, в якій виокремити гіпотезу, диспозицію, санкцію.

Література: 3, 5, 6, 9, 10, 51.

Самостійна робота: Інформаційно-правові норми: загальна характеристика (6 год.)

Мета самостійної роботи: підготуватись до практичного заняття з теми «Аналіз правових норм України з питань інформаційної діяльності».

В процесі підготовки до практичного заняття здобувач вивчає матеріали лекції та рекомендовану з теми літературу. За результатами самостійної роботи здобувач повинен:

1. З'ясувати зміст терміну «правова норма».
2. Засвоїти види норм, що зумовлюють правовий режим функціонування суспільства.
3. Визначити специфічні особливості і ознаки норм інформаційного права.

4. Зрозуміти різницю між основними компонентами норм інформаційного права: гіпотезою, диспозицією, санкцією.

Література: 3, 5, 6, 9, 10, 51.

Тема 3. Міжнародне інформаційне законодавство

Самостійна робота: Європейська інформаційна політика (6 год.)

Мета самостійної роботи: поглибити знання стосовно міжнародних аспектів інформаційного права.

Здобувач знайомиться з джерелом (Основи ІП) та вивчає літературу з теми. В ході роботи здобувач має дати відповіді на наступні питання:

1. Виокремити основні тенденції міжнародного інформаційного права.
2. Визначити принципи міжнародного інформаційного права.
3. Охарактеризувати міжнародні договори в сфері інформаційних правовідносин.
4. Охарактеризувати міжнародну діяльність України в галузі захисту інформації.
5. Засвоїти основні положення щодо міжнародної діяльності України в галузі захисту інформації в автоматизованих системах.

Література: 3, 5, 6, 9, 10, 38, 59.

Тема 4. Система інформаційного законодавства України

Практична робота: Аналіз Закону України „Про Національну програму інформатизації” від 01.12.2022 року (документ 2807-ІХ)

1. Навести визначення інформатизації та цифровізації.
2. Охарактеризуйте Національну програму інформатизації як систему, визначте її складові.
3. Які завдання має вирішувати Національна програма інформатизації?
4. Яка установа визначає пріоритетність фінансування завдань, проектів, робіт з інформатизації?
5. Хто здійснює контроль за використанням замовниками коштів державного бюджету?

Література: 3, 5, 6, 9, 10, 24.

Самостійна робота: Інститути інформаційного права в Україні (6 год.)

Мета самостійної роботи: поглиблено дослідити систему інформаційного законодавства України.

Здобувач знайомиться з матеріалом відповідної лекції та вивчає літературу з теми. В ході роботи здобувач повинен:

1. Засвоїти трьохрівневу систему інформаційного законодавства України. Розподілити Закони на 3 групи:
 - інформаційно-правові норми загального характеру;
 - Закони, цілком присвячені питанням інформаційного права;
 - окремі інформаційно-правові норми, що входять до складу інших галузей законодавства.
 2. Ознайомитись зі змістом законодавчих матеріалів, що складають кожну з підсистем.
 3. Скласти блок-схему, у якій відобразити систему інформаційного законодавства України (назви Законів, дати їх прийняття).
 4. Проаналізувати тенденції подальшого розвитку системи інформаційного законодавства України.
 5. Засвоїти інформацію про основні інститути інформаційного права.
- Література: 3, 5, 6, 9, 10, 11-36.

Тема 5. Інформаційно-правові ресурси України

Семінарське заняття: Інформаційно-правові ресурси: організація та сучасний стан.

Вузлові питання:

1. Поняття «інформаційно-правові ресурси». Їх основні складові частини.
 2. Закони як важлива складова частина інформаційно-правових ресурсів.
 3. Бази даних правової інформації Верховної Ради України («Право», «Законодавство», «Картотека» та ін.).
 4. Світові інформаційні ресурси в галузі права.
- Література: 3, 5, 6, 8, 9, 10, 48, 58.

Самостійна робота: Правова інформація органів державної влади України (10 год.)

Мета самостійної роботи: поглибити знання в галузі інформаційно-аналітичного забезпечення законотворчої та правозастосовної діяльності в Україні та підготуватись до семінарського заняття «Інформаційно-правові ресурси: організація та сучасний стан».

В процесі самостійної роботи здобувач повинен:

1. Ознайомитись з основними складовими частинами поняття «Інформаційно-правові ресурси».

2. Знати сучасні системи інформаційно-аналітичного забезпечення законотворчої та правозастосовної діяльності в Україні.
 3. Вміти їх характеризувати, знати особливості функціонування.
 4. Виписати у зошит перелік баз даних правової інформації України.
 5. Ознайомитись з основними світовими інформаційними ресурсами в галузі права.
- Література: 3, 5, 6, 8, 9, 10, 48, 58.

Тема 6. Правова охорона інформаційних ресурсів

Семінарське заняття: Інформаційні ресурси як об'єкт інформаційного права.

Вузлові питання:

1. Поняття «інформаційно-правові ресурси». Їх основні складові частини.
 2. Закони як важлива складова частина інформаційно-правових ресурсів.
 3. Базы даних правової інформації Верховної Ради України («Право», «Законодавство», та ін.).
 4. Світові інформаційні ресурси в галузі права.
- Література: 3, 5, 6, 8, 9, 10, 48, 58.

Самостійна робота: Інтернет-політика провідних країн світу (6 год.)

Мета самостійної роботи: поглибити знання стосовно міжнародних аспектів інформаційного права в мережі Інтернет.

Здобувач знайомиться з джерелом (Основи ІІ) та вивчає літературу з теми. В ході роботи здобувач має дати відповіді на наступні питання:

1. Які нормативно-правові акти регулюють відносини щодо захисту комп'ютерної інформації у США?
 2. Назвати Федеральні Закони, які регулюють суспільні інформаційні відносини у Німеччині.
 3. В якій хронології в міжнародному праві формувалось законодавство щодо захисту даних як форми суспільних відносин?
 4. В яких країнах вперше було прийнято спеціальні закони щодо захисту інформації в комп'ютерних системах, зокрема щодо боротьби з комп'ютерною злочинністю?
 5. Охарактеризувати інформаційне законодавство Франції.
- Література: 4, 5, 6, 7, 10, 45.

Тема 7. Документно-інформаційні установи в сучасній системі правових відносин

Семінарське заняття: Законодавство в галузі бібліотечної справи

Вузлові питання:

1. Бібліотека як суб'єкт правового регулювання.
 2. Бібліотечна справа: правове підґрунтя функціонування.
 3. Система українського законодавства в галузі бібліотечної справи.
 4. Правові проблеми функціонування бібліотек в комп'ютерному інформаційному середовищі.
 5. Кодекси бібліотечної етики як засіб регулювання бібліотечної діяльності.
- Література: 4, 6, 7.

Самостійна робота: Підготуватись до семінарського заняття з теми «Законодавство в галузі бібліотечної справи». Звернути увагу на Європейську практику регулювання інформаційних відносин в документно-інформаційних системах.

Література: 1, 2, 11-16, 21, 22, 23, 37, 39.

Тема 8. Інтелектуальна власність в системі інформаційного права

Практичне заняття: Правовий захист об'єктів інтелектуальної власності (Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі»)

Мета роботи: знайомство з основними положеннями Закону.

Хід виконання роботи:

Базою для виконання роботи слугує Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі»

1. Навести структуру Закону.
2. Визначити повноваження Національного органу інтелектуальної власності у сфері охорони прав на винаходи і корисні моделі
3. Надати визначення наступним поняттям:
 - винахід (корисна модель),
 - винахідник,
 - патент,
 - ліцензія,
 - промисловий зразок
4. В яких БД реєструються винаходи і корисні моделі?
5. Що може бути об'єктом промислового зразка?
6. Хто може бути автором результату творчої праці?
7. В чому полягає сутність майнових і немайнових прав?

8. Кому належить право кваліфікації творчої пропозиції як винаходу, корисної моделі чи промислового зразка?

9. Назвати основні етапи оформлення прав на винаходи, корисні моделі і промислові зразки.

10. Строк дії патенту на винахід становить _____ років;

на корисну модель _____ років;

на промисловий зразок _____ років.

Література: 25, 53, 54, 55, 56.

Самостійна робота: Право власності на інформаційні продукти і послуги (6 год.).

Мета самостійної роботи: опанувати правові інструменти, які регулюють право власності на інформаційні продукти і послуги.

Здобувач знайомиться з джерелом (Закони) та вивчає літературу з теми. В ході роботи здобувач має опанувати наступні питання:

1. Диверсифікація інформаційних продуктів та послуг в інформаційному суспільстві.

2. Поняття «інформаційний продукт» та «інформаційна послуга». Законодавче визначення термінів.

3. Документи, що регулюють право власності в сфері інформаційних продуктів та інформаційних послуг в Україні.

Література: 22, 23, 25, 52, 53, 54, 55, 56, 57.

Тема 9. Комп'ютерне право в системі інформаційного права

Самостійна робота: Права інтелектуальної власності на комп'ютерну програму (6 год.)

Мета самостійної роботи: поглибити знання стосовно прав інтелектуальної власності на комп'ютерну програму.

Здобувач знайомиться з джерелом (Основи ІП) та вивчає літературу з теми. В ході роботи здобувач має дати відповіді на наступні питання:

1. Об'єкти правового регулювання комп'ютерного права.

2. Співвідношення комп'ютерного права і програмного права.

3. Об'єкти правової охорони в комп'ютерних програмах.

4. Правові інститути, які охороняють комп'ютерну програму.

Література: 1, 4, 7, 46, 47.

Тема 10. Правові проблеми функціонування засобів масової інформації

Практичне заняття: Аналіз Законів України про засоби масової інформації.

Мета практичної роботи: Опанувати систему правових норм, які регулюють діяльність засобів масової інформації в Україні.

Хід виконання роботи:

Базою для виконання роботи слугує Закон України «Про медіа» (13.12.2022 р.)

1. Що таке медіа відповідно до українського законодавства?
2. Що регулює закон про медіа?
3. Як співвідносяться поняття медіа та ЗМІ? Надати визначення.
4. Які повноваження надаються Національній Раді з питань телебачення і радіомовлення?
5. Як визначаються, відповідно до Закону, онлайн-медіа?

Література: 36.

Самостійна робота: Нормативно-правове регулювання діяльності ЗМІ (6 год.)

Мета самостійної роботи: Опанувати систему правових норм, які регулюють діяльність засобів масової інформації в Україні.

Хід виконання роботи:

Базою для виконання роботи слугує Закон України «Про медіа» (13.12.2022 р.):

1. Скласти блок-схему, у якій відобразити систему інформаційного законодавства України (назви Законів, дати їх прийняття), яка регулює сферу медіа.
2. Які міжнародні договори регулюють діяльність в сфері медіа, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України?
3. На яких принципах ґрунтується діяльність у сфері медіа?
4. Навести п'ять основних завдань державної політики у сфері медіа.
5. Які установи забезпечують формування та реалізацію державної політики у сфері медіа в Україні?
6. Перерахуйте суб'єктів у сфері медіа.
7. Чи мають суб'єкти медіа обмеження щодо змісту інформації?

Література: 36.

Тема 11. Захист інформації та інформаційна безпека

Самостійна робота: Основні положення теорії інформаційної безпеки (6 год.)

Мета самостійної роботи: Опанувати систему правових норм, які регулюють питання захисту інформації та інформаційної безпеки в Україні.

Хід виконання роботи:

Базою для виконання роботи слугує «Концепція інформаційної безпеки України» (неофіційний текст):

1. Надати визначення термінам «інформаційна безпека», «загрози інформаційній безпеці», «кібербезпека».
2. Назвіть та охарактеризуйте основні задачі інформаційної безпеки.
3. В чому полягає сутність теорії інформаційної безпеки?
4. Що таке комп'ютерна злочинність? Охарактеризуйте тенденції її розвитку.
5. Наведіть характерні приклади порушення ІБ.
6. У чому полягає об'єктно-орієнтований підхід до інформаційної безпеки?
7. Охарактеризуйте поняття системи захисту інформації.
8. Сформулюйте основні вимоги до захисту інформації.
9. Сформулюйте основні вимоги до системи захисту інформації.
10. Назвіть види забезпечення системи захисту інформації.

Література: 1, 4, 6, 7, 9, 10, 57.

Тема 12. Правове забезпечення формування інформаційної культури

Самостійна робота: Правосвідомість громадян інформаційного суспільства (6 год.)

Мета самостійної роботи: Опанувати питання сутності та ролі правосвідомості у формуванні інформаційного суспільства.

Хід виконання роботи:

Базою для виконання роботи слугує стаття О. М. Макєєвої «Правова свідомість в умовах розвитку інформаційного суспільства». Здобувач має вільно орієнтуватись у наступних питаннях:

1. Визначення сутності поняття правової свідомості.
2. Аналізувати чинники, що впливають на правову свідомість в інформаційному суспільстві.
3. Усвідомлювати важливість правових засад розбудови інформаційного суспільства.
4. Уявляти зміст структури правосвідомості: світоглядного (раціонального) рівня та поведінкового.
5. Аналізувати механізми впливу на правову свідомість (загальні та спеціальні).

Література: 2, 4, 5, 7, 9, 10, 42, 43, 44, 46, 49.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ

1. Інформаційне право: визначення поняття, основні етапи становлення.

2. Інформаційно-правові ресурси України: організація та сучасний стан.
3. Основні види інформаційних відносин та їх регулювання.
4. Інформація як об'єкт інформаційного права. Юридичні властивості інформації.
5. Суб'єкти інформаційного права в Україні.
6. Методи та принципи інформаційного права.
7. Загальна характеристика норм інформаційного права: визначення, специфічні особливості й ознаки.
8. Основні компоненти норм інформаційного права: гіпотеза, диспозиція, санкція.
9. Система інформаційного права України.
10. Державна політика України у сфері інформатизації.
11. Національна програма інформатизації України: правові засади функціонування.
12. Правове забезпечення інформаційної діяльності в Україні (Закон України "Про інформацію").
13. Інститут інтелектуальної власності в системі інформаційного права.
14. Громадянсько-правовий інститут авторського права та суміжних прав.
15. Види інформації та правовий режим доступу до засобів масової інформації (Закон України "Про медіа").
16. Закон України "Про інформацію": загальні положення.
17. Правове регулювання Інтернет, міжнародний досвід.
18. Законодавство України в сфері видавничої діяльності.
19. Комп'ютерні програми як об'єкт авторського права.
20. Бібліотека в сучасній системі правових відносин.

Методи навчання

Основним підходом до навчання є компетентнісний підхід. Навчання є студенто-центрованим, проблемно-орієнтованим, скерованим на особистісний саморозвиток здобувача, закладаються основи для безперервного продовження освіти протягом усього життя. Використовуються методи: проблемного навчання (проблемні ситуації та обговорення шляхів їх вирішення); групові дискусії на семінарських заняттях; елементи дистанційного навчання (використання методичних рекомендацій та завдань у електронному форматі зі зворотнім зв'язком через електронну пошту), методи блочно-модульної технології навчання (завдання для самостійної творчої роботи з використанням процесів інформаційно-аналітичної обробки матеріалу); використання комп'ютерних презентацій та інші.

Форми контролю

| № з/п | Вид контролю | Методи контролю |
|-------|----------------------|--|
| 1. | Поточний | усне опитування, перевірка якості виконання практичних завдань |
| 2. | Періодичний | контрольні тестові роботи після завершення розділів |
| 3. | Самостійна робота | перевірка якості виконання завдань самостійної роботи |
| 4. | Підсумковий контроль | залік |

Поточний контроль здійснюється у формі усного опитування, контрольних тестових робіт після завершення розділів, а також якості виконання завдань самостійної роботи та практичних завдань, тестування.

Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку.

Відпрацювання пропущених занять здійснюється за узгодженням між здобувачем та викладачем.

Перезарахування результатів вивчення навчальної дисципліни відбувається у присутності комісії за умови доведення здобувачем того рівня оцінки, на який він/вона претендує.

Оцінювання знань здобувачів з дисципліни «Інформаційне право» здійснюється на основі результатів поточного контролю та підсумковий контроль у формі заліку. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача до виконання конкретних практичних завдань.

Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння навчального матеріалу, умінь самостійно опрацьовувати завдання, здатності осмислити зміст теми чи розділу. При контролі систематичності та активності роботи оцінюються: рівень знань, продемонстрований при виконанні завдань практичних занять та самостійної роботи.

Підсумковий контроль здійснюється за рейтинговою системою з проведенням заліку. Форма проведення заліку – усна співбесіда.

Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

| T1 | T2 | T3 | T4 | T5 | T6 | T7 | T8 | T9 | T10 | T11 | T12 | Залік | Сума |
|----|----|----|----|----|----|----|----|----|-----|-----|-----|-------|------|
| 8 | 68 | 44 | 68 | 68 | 68 | 68 | 68 | 44 | 68 | 44 | 4 | 20 | 100 |

Розподіл балів за формами контролю:

- відвідування лекційних занять – 3 бали;
- робота на практичному занятті – 4 бали;
- усний виступ на семінарському занятті – 4 бали;

- самостійна робота – 1 бал (1 тема);
- підсумковий контроль – до 20 балів.

Можлива кількість балів, набраних до підсумкової форми контролю: 80 балів.

Залік – 20 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

| Сума балів за всі види навчальної діяльності | Оцінка ECTS | Оцінка за національною шкалою | |
|--|-------------|--|---|
| | | для екзамену, курсового проекту (роботи), практики | для заліку |
| 90 – 100 | A | відмінно | зараховано |
| 82-89 | B | добре | |
| 74-81 | C | | |
| 64-73 | D | задовільно | |
| 60-63 | E | | |
| 35-59 | FX | незадовільно з можливістю повторного складання | не зараховано з можливістю повторного складання |
| 0-34 | F | незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни | не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни |

Навчально-методичне забезпечення

- підручники та навчальні посібники,
- конспект лекцій (електронна версія),
- навчально-методичні матеріали до курсу,
- нормативні документи,
- інтернет-ресурси.

Рекомендована література

Основна

1. Андросчук Г. О. Правова охорона програмного забезпечення (комп'ютерних програм і баз даних) : монографія. Київ : НДІ ІВ НАПрНУ. 2013. 300 с.
2. Бондаренко С. В. Авторське право і суміжні права. Київ : Інст. інтел. власн. і права, 2004. 260 с.
3. Давидова І. О. Інформаційне право як основа інтеграції України до світового інформаційного простору // Вісник ХДАК. 2002. Вип. 9. с. 98-106.
4. Інтелектуальне право України / за ред. О.С.Яворської. Тернопіль : Підручники і посібники, 2016. 608 с.

5. Ковалів М. В., Єсімов С. С., Ярема О. Г. Інформаційне право України : навчальний посібник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 416 с.
6. Кормич Б. А. Інформаційне право : підручник. Харків : БУРУН і К., 2011. 334 с.
7. Орлов П. І. Інформація та інформатизація: Нормативно-правове забезпечення: Науково-практичний посібник. Харків: Видавництво Університету внутрішніх справ, 2000. 365 с.
8. Основи інформаційного права України : навч. посібник / В. С. Цимбалюк, В. Д. Гавловський, В. В. Гриценко та ін.; За ред. М. Я. Швеця, Р. А. Калюжного та П. В. Мельника. Київ: Знання, 2004. 274 с.
9. Нашинець-Наумова А. Ю. Інформаційне право : навчальний посібник / А. Ю. Нашинець-Наумова. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2020. 136 с.

Законодавчі та нормативні акти

10. Конституція України, від 28.06.1996 р., № 254к/96-ВР
11. Цивільний кодекс України, від 16.01.2003 р., № 435-IV;
12. Господарський кодекс України, від 16.01.2003 р., № 436-IV;
13. Кодекс України про адміністративні правопорушення, від 07.12.1984 р., № 8073-Х;
14. Кримінальний кодекс України, від 05.04.2001 р., № 2341-III;
15. Митний кодекс України, від 11.07.2002 р., № 92-IV;
16. Цивільний процесуальний кодекс України, від 18.03.2004 р., № 1618-IV;
17. Господарський процесуальний кодекс України, від 06.11.1991 р., № 1798- XII;
18. Декрет Кабінету Міністрів України „Про державне мито” від 21.01.1993 р., № 7-93;
19. Про авторські та суміжні права : Закон України від 01.12.2022 № 2811-IX // Відомості Верховної Ради України. 2001. № 43.
20. Про бібліотеки та бібліотечну справу: Закон України від 27.01.1995 р. № 32/35-ВР //Відомості Верховної Ради України. 2000. № 23 (чинна редакція 01.01.2022) . URL: <https://ips.ligazakon.net/document/Z950032?an=1>
21. Про інформацію : Закон України від 02.10.92 № 2658-XII // Голос України.1992. 13 листопада. С. 3.
22. Про науково-технічну інформацію: Закон України від 26.11.2015 р. № 848-VIII // Відомості Верховної Ради України. 1993. № 3.

23. Про Національну програму інформатизації : Закон України від 13.09.2001 р. № 2289-ІУ (втратив чинність 2022 р.) . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2807-20#top>
24. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі : Закон України від № 3769-ХІІ від 23.12.93. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3687-12#Text>
25. Про охорону прав на промислові зразки : Закон України від 23.12.1993 р., № 3770-ХІІ. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/T368800>
26. Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем : Закон України від 05.11.1997 р., № 621/97-ВР (чинна редакція від 4 липня 2002 року N 34-ІV Про охорону прав на компонування напівпровідникових виробів : Закон України) . URL: https://ips.ligazakon.net/document/view/z970621?an=0&ed=2023_12_31
27. Про охорону прав на сорти рослин : Закон України від 02.11.2006 № 311-V. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/T060311> ;
28. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг : Закон України від 15.12.1993 р., № 3689-ХІІ. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/T368900>.
29. Про охорону прав на зазначення походження товарів : Закон України від 16.06.1999 р., № 752-ХІV. URL: <https://wipolex-res.wipo.int/edocs/lexdocs/laws/uk/ua/ua010uk.html>;
30. Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних : Закон України від 23.03.2000 р., № 1587-ІІІ (втратив чинність, 2022) . URL: <https://ips.ligazakon.net/document/T001587>
31. Про заходи щодо розвитку національної складової глобальної інформаційної мережі Інтернет та забезпечення широкого доступу до цієї мережі в Україні : Указ Президента України від 31 липня 2000 року. URL: <http://www.cnme-research.org/library/UkazInter.htm>.
32. Про видавничу справу : Закон України від 15.11.2024 №318/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/318/97-%D0%B2%D1%80#Text>
33. Про державну таємницю : Закон України від 30.10.2024 р. № 3855-ХІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-12#Text>
34. Про науково-технічну інформацію: Закон України від 26.11.2015 р. № 848-VІІІ // Відомості Верховної Ради України. 1993. № 3. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3322-12#Text>
35. Про медіа : Закон України від 01.01.2025 № 2849-ІХ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2849-20#Text>

36. Авторське право для бібліотекарів : підручник / [Пер. з англ. О. Васильєва]. Київ : ТОВ «ІММ «ФРАКСІМ», 2015. 196 с
37. Авторське право і суміжні права. Європейський досвід: У 2-х книгах / за ред. А.С. Довгерта. Книга 1: Нормативні акти і документи. Європейська інтеграція України / Уклад. Р.В. Дроб'язко. Київ: Видавничий дім «ІнЮре», 2001. 520 с. Книга 2: Виступи, статті європейських спеціалістів. Київ : Видавничий дім «Ін Юре», 2001. 460 с.
38. Давидова І.О. На шляху до електронної бібліотеки: правові аспекти // Вісник ХДАК: Зб. наук. праць. 2001. Вип. 6. С. 167-178.
39. Давидова І.В. Правосвідомість і вчинення правочинів: особливості взаємозв'язку у умовах розвитку інформаційного суспільства. Часопис цивілістики. 2020. Вип. 37. С. 88-92. DOI: <https://doi.org/10.32837/chc.v0i37.355>
40. Інтелектуальна власність. Т.1: Авторське право та суміжні права. Київ : Ін Юре, 2000. 356 с.
41. Інтелектуальна власність. Т.1: Промислова власність. Київ : Ін Юре, 2000. 272 с.
42. Інтернет та бібліотека// Інформаційне суспільство: новини, інформація та досвід зі Сполученого королівства. Київ, 2000. С. 17-19.
43. Кириченко І.А. Судова експертиза об'єктів права інтелектуальної власності : Навчальний посібник. Київ: Інститут інтелектуальної власності і права. 2005. 172 с.
44. Коссак В.М., Якубівський І.Є. Право інтелектуальної власності : Підручник. Київ : Істина, 2007. С.208.
45. Культура в законі: стан та проблеми правового регулювання культури в Україні. Київ : УЦКД, 1998. 104 с.
46. Ольмезов В. Правосвідомість громадян як об'єкт державного управління в інформаційному суспільстві / В. Ольмезов // Державне управління та місцеве самоврядування. 2013. Вип. 3. С. 197-203. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dums_2013_3_25.
47. Оніщенко Н. Інформаційно-правовий простір: проблеми формування, розвитку, аналіз позитивних і негативних впливів на правосвідомість суспільства та особистості. Віче. 2012. № 17. С. 20-23.
48. Орлов П.І. Інформація та інформатизація: Нормативно-правове забезпечення: Науково-практичний посібник. Харків: Видавництво Університету внутрішніх справ, 2000. 576 с.
49. Орлюк О.П. Управління правами інтелектуальної власності: монографія / О. Орлюк, НДІ ІВ НАПрН України. Київ : Інтерсервіс, 2014. 178 с.

50. Охорона інтелектуальної власності: Нормативно-правові акти / За заг. ред. О. Д. Святоцького. Київ : Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2004.
51. Охорона інтелектуальної власності в Україні / С. О. Довгий, В. О. Жаров, В. О. Зайчук та ін. Київ : Форум, 2002. 214 с.
52. Право інтелектуальної власності: акад. курс: Підруч. для студ. вищих навч. закладів / О. П. Орлюк, Г. О. Андрощук, О. Б. Бутнік-Сіверський та ін.; За ред. О. П. Орлюк, О. Д. Святоцького. Київ : Видавничий Дім «Ін Юре», 2007. 696 с.
53. Право інтелектуальної власності Європейського Союзу та законодавство України / За ред. Ю. М. Капіци: кол. авторів: Ю. М. Капіца, С. К. Ступак, В. П. Воробйов та ін. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2006.
54. Право інтелектуальної власності в Інтернеті : [наук.-практ. посібник] / С. А. Петренко, В. М. Троцька. Київ : НДІ інтелектуальної власності НАПрНУ, «НВП «Інтерсервіс», 2013. 288 с.
55. Окінавська хартія глобального інформаційного суспільства від 22 лип. 2000 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_163#Text
56. Сопілко І. М. Методологічні основи наукового осмислення концепції інформаційного суспільства. Наукові праці Національного авіаційного університету. Серія: Юридичний вісник. Повітряне і космічне право. 2014. № 1(30). С. 80-84. DOI: <https://doi.org/10.18372/2307-9061.30.8501>
57. Михайліна Т. Системні якості правової реальності та місце в ній правосвідомості. Підприємництво, господарство і право. 2017. № 7. С. 121-125.
58. Череватюк В.Б., Бойко О.О. Інформаційні війни (конфлікти): теоретико-правовий аспект. Наукові праці Національного авіаційного університету. Серія: Юридичний вісник. 2021. № 2(59). С. 62-69. DOI: <https://doi.org/10.18372/2307-9061.59.15596>

Інформаційні ресурси в інтернет

1. Офіційний портал Державної служби інтелектуальної власності України : сайт. URL: <http://sips.gov.ua>
2. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України «Урядовий портал України» : сайт. URL: <http://www.kmu.gov.ua>.
3. Веб-сайт ДП «УІПВ» : сайт. URL: <http://www.uipv.org>
4. Веб-сайт Державного підприємства «Українське агентство з авторських і суміжних прав» : сайт. URL: <http://www.uacrr.kiev.ua>
5. Веб-сайт УкрЦППП: сайт. URL: <http://www.iii.ua>

ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ

Автор електронного документа – фізична або юридична особа, яка створила електронний документ.

Авторські права — це набір суб'єктивних виключних прав, які дозволяють авторам літературних, мистецьких та наукових творів отримати соціальні блага від результатів своєї творчої діяльності.

Адресат – фізична або юридична особа, якій адресується електронний документ.

База даних – сукупність відомостей про конкретні об'єкти реального світу у будь-якій предметній області.

Галузь права — сукупність норм, інститутів та підгалузей права, спрямована на регулювання певної сфери якісно однорідних суспільних відносин.

Гіпотеза — елемент правової норми, в якій зазначаються умови, обставини, з настанням котрих можна або необхідно здійснювати її диспозицію.

Дані – інформація, яка подана у формі, придатній для її оброблення електронними засобами.

Диспозиція — центральний елемент правової норми, в якій зазначаються права та/або обов'язки суб'єктів; частина юридичної норми, яка містить певний припис, заборону, наприклад, та частина закону, в якій сформульовані основні ознаки законодавчого/підзаконного акту, договору, злочину тощо.

Електронний архів – набір апаратних і програмних засобів, призначених для зберігання електронних документів та забезпечення доступу до них відповідно до прав користувачів; це система структурованого зберігання електронних документів, що забезпечує надійність зберігання, конфіденційність і розмежування прав доступу, відстеження історії використання документа, швидкий і зручний пошук.

Електронний документ – документ, інформація в якому зафіксована у вигляді електронних даних, включаючи обов'язкові реквізити документа.

Електронний документообіг – сукупність процесів створення, обробки, передачі, отримання, зберігання та знищення електронних документів, які виконуються з використанням перевірки цілісності, достовірності та у разі потреби з підтвердженням факту отримання таких документів.

Електронний підпис – обов'язковий реквізит електронного документа, який використовується для ідентифікації автора та/або підписувача електронного документа іншими суб'єктами електронного документообігу. Накладанням електронного підпису завершується утворення електронного документа.

Інтелектуальна власність — результат інтелектуальної, творчої діяльності однієї людини (автора, виконавця, винахідника тощо) або кількох осіб.

Інформаційна потреба – потреба людини у певній інформації у процесі його діяльності.

Інформаційний запит – приватне значення інформаційної потреби в певний момент часу, виражене природною мовою.

Інформаційне право — комплексна галузь права, множина правових норм, що визначає суспільні відносини стосовно інформації, як суспільного ресурсу, функціонуванням інформаційних систем з метою забезпечення задоволення потреб, інтересів людини, громадянина, соціальних спільнот, суспільства, держави, міжнародного співтовариства

Конституція — основний державний документ (закон), який визначає державний устрій, порядок і принципи функціонування представницьких, виконавчих та судових органів влади, виборчу систему, права й обов'язки держави, суспільства та громадян.

Кваліфікований електронний підпис (КЕП) – удосконалений електронний підпис, який створюється за допомогою засобу кваліфікованого електронного підпису та базується на кваліфікованому сертифікаті відкритого ключа.

Норма права (також правова норма) — загальнообов'язкове, формально визначене правило поведінки (зразок, масштаб, еталон), що його встановила або санкціонувала держава як регулятора суспільних відносин, забезпечуючи всіма заходами державного впливу (аж до примусу), а також таке, що офіційно закріплює міру свободи й справедливості відповідно до суспільних, групових та індивідуальних інтересів (волі) населення країни.

Особистий ключ – це «параметр криптографічного алгоритму формування електронного цифрового підпису, доступний тільки підписувачу».

Охорона прав – це діяльність з дотримання прав і свобод, убезпечення їх від посягань.

Правова охорона – це абстрактна, правотворча і правозастосовна діяльність, здійснювана за допомогою норм права та в межах правових норм.

Право інтелектуальної власності - це право особи на результат інтелектуальної, творчої діяльності або на інший об'єкт права інтелектуальної власності, визначений законом.

Посередник – фізична або юридична особа, яка в установленому законодавством порядку здійснює приймання, передавання (доставку), зберігання, перевірку цілісності

електронних документів для задоволення власних потреб або надає відповідні послуги за дорученням інших суб'єктів електронного документообігу.

Правова ідеологія — це система правових принципів, ідей, теорій, концепцій, що відображають теоретичне (наукове) осмислення правової дійсності, усвідомлене проникнення в сутність правових явищ.

Правова поведінка — вольовий бік правосвідомості, який являє собою процес переведення правових норм у реальну правову поведінку.

Правова система — це комплекс взаємозалежних і узгоджених юридичних засобів, призначених для регулювання суспільних відносин, а також юридичних явищ, що виникають унаслідок такого регулювання (правові норми, правові принципи, правосвідомість, законодавство, правові відносини та ін.)

Правосвідомість — форма суспільної свідомості, що містить в собі сукупність поглядів, почуттів, емоцій, ідей, теорій та концепцій, а також уявлень і настанов, які характеризують відношення особи, суспільної групи і суспільства в цілому до чинного чи бажаного права, а також до всього, що охоплюється правовим регулюванням.

Санкція — елемент правової норми, що встановлює невігідні наслідки у разі порушення правила, визначеного диспозицією.

Теорія держави і права — фундаментальна наука та навчальна дисципліна, що вивчає державу та право як явища суспільного життя, основні закономірності їхнього виникнення та розвитку, їхню сутність, призначення і функціонування в суспільстві, а також особливості політичної та правової свідомості та правового регулювання

Цивільний кодекс України — кодифікований нормативний акт (закон), яким регулюються особисті немайнові та майнові відносини (цивільні відносини), учасниками яких є фізичні та юридичні особи, Держава Україна, територіальні громади, іноземні держави та інші суб'єкти публічного права.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

Програма та навчально-методичні матеріали до курсу
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
зі спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»
ОПП «Управління цифровою інформацією»

Укладачі:

Давидова Ірина Олександрівна,
професор, доктор наук із соціальних комунікацій, професор кафедри цифрових
комунікацій та інформаційних технологій ХДАК

Мар'їна Олена Юріївна,
доцент, доктор наук із соціальних комунікацій,
завідувач кафедри цифрових комунікацій та інформаційних технологій ХДАК

Видається в авторській редакції

План 2025

Підписано до друку 29.01.2025 р. Формат 60x84/16
Гарнітура «Times». Папір для мн. ап. Друк ризограф.
Ум. друк. арк. 1,5. Обл.-вид. арк. 1,59. Тираж 100. Зам. №

ХДАК, 61057, м. Харків, Бурсацький узвіз, 4
Надруковано в лаб. множ. техніки ХДАК